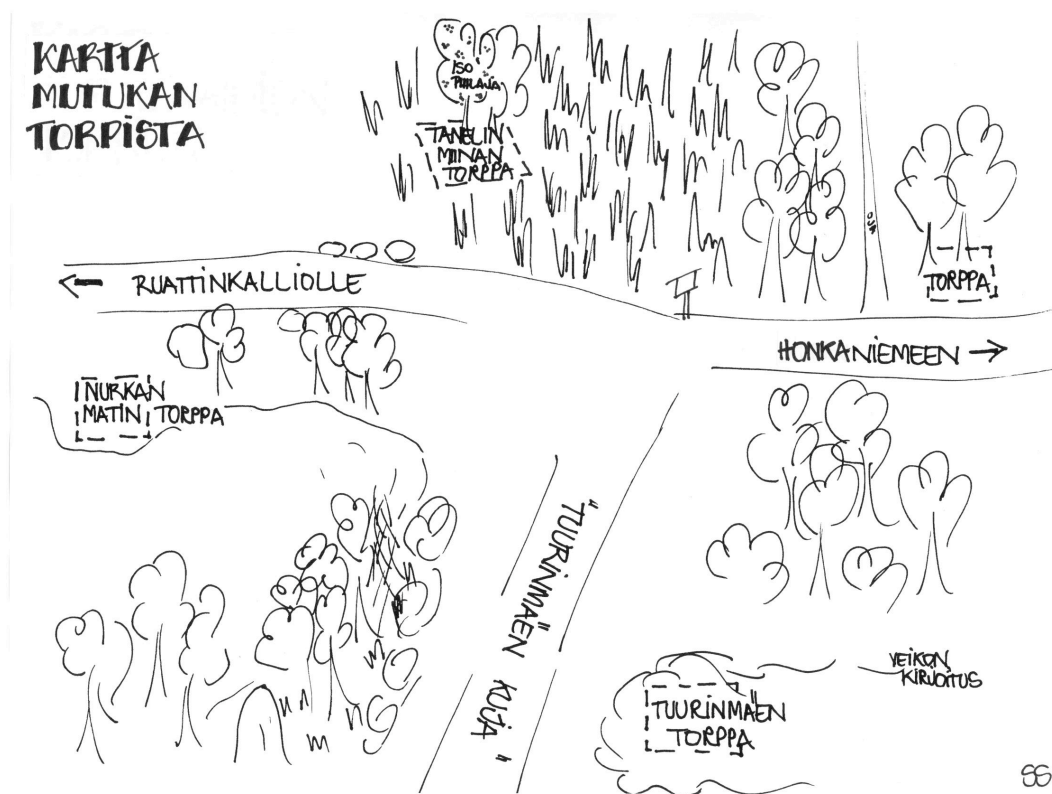

Mikkelinä Mutukassa

Alakylän kyläyhdistyksen syysperinteisiin on kuulunut jo useiden vuosien ajan reippailla kohti Ruattinkalliota. Koko perheen vaelluksen yhteydessä olemme tutustuneet alueen mielenkiintoiseen historiaan. Tämän vuoden Mikkelinpäivänä kävimme paikantamassa neljä torppaa. Asumuksista on kylässä puhuttu torppa nimellä, mutta ne ovat olleet mäkitupia. Nämä Tuurinmäellä sijaitsevat torpat merkattiin ennen vaellusta laminoiduin kyltein, jotka karttataulun kera löytyvät alueelta edelleen.

Tuurinmäki sijaitsee Sippolan kylässä, Honkaniemen ja Sippolan talojen takana olevassa metsässä. Alue on helppokulkuista maastoa ja aikoinaan kovassa käytössä olleet kujat on edelleen silmin havaittavissa.

Alakylän väki aloitti Tuurinmäkeen tutustumisen Tanelin Miinan torpasta, jonka kivijalka on edelleen paikoillaan. Kivijalan keskellä kasvaa tällä hetkellä iso pihlaja. Tämä torppa on ollut Taneli Hermanninpoika Karhunmaan (s. 7.4.1849) ja hänen vaimonsa Vilhelmiina Erkintyttären os. Lauttamus (s. 18.8.1854) asuma. Maatöiden lisäksi Tanelin tiedetään ajaneen hevosella tavaraa ja Miinan tehneen käsitöitä.

Nurkan Matti

Toinen kohteemme, Nurkan Matin torppa, on aikoinaan ollut Matti Nurkan ja hänen elämänkumppaninsa Maija-Kaisa Kivimäen asuinpaikka. Kyläläiset olivat antaneet Maija-Kaisalle lisänimen ”Mutukka Maija”, josta on peräisin kyseisen alueen nimittäminen Tuurinmäen lisäksi myös Mutukaksi. Matin ja Maija-Kaisan vaatimaton noin 2 x 3 metrin kokoinen torppa on ollut rakennettuna kallion syvennykseen. Sen sisällä on ollut tilaa tulisijalle, sängylle, pöydälle ja karsinalle, jossa pari kasvatti vasikkaa.

Vaikka tavaroita ja mediaa ei siihen aikaan ole ollutkaan nykypäivän malliin, tapahtumia, töitä ja elämää ei tästä pikku ”kylästä” ole puuttunut. Hellanmaasta lähtöisin ollut Nurkan Matti kävi Lapuan puolella suolla töissä, luultavimmin raivaamassa peltoa. Maija-Kaisan tiedetään käyneen Annalassa karstaamassa ja kehräämässä.

Kepposia ja kolttosia

Maija-Kaisa Kivimäki oli hengellinen ihminen, jonka tiedetään laulaneen omia hengellisiä laulujaan. Hän myös piti seuroja torppansa kalliolla. Kerran, seuraväen jo kokoontuttua paikan päälle, keksi naapuritorpan paikallinen Vaahteramäen Eemeli, Jussi Somppi, päästää haasta Yllintuvan vasikat, jotka näin myös pääsivät osallistumaan kylän hengelliseen tapahtumaan. Samaisen Sompin Jussin kujeita muistetaan muitakin. Jussille tuli mieleen elävöittää naapurinsa arkea, heittämällä kiven Nurkan Matin torpan savupiipusta. Vahinko oli melkoinen, sillä kivi rikkoi padan, astioita ja tuhkaista siivottavaakin syntyi. Tapahtuman jälkeen Matti kiiruhti ovelle huutamaan Jussin perään, mutta Jussi juoksi paikan päältä pois kovaa kyytiä.

Sompin Jussin kotoo

Kolmas torppa, jonka sijainnin kävimme katsomassa, sijaitsee Honkaniemeen vievän polun vieressä, isojen mäntyjen kohdassa. Torpan reunakivet löytyvät paikan päältä. Tämän tuvan ensimmäinen asuja on ollut Maija Tuurinmäki, jonka kutsumanimi kyläläisten suussa on taipunut joko ”Pomikka-Maijaksi” tai ”Lellun Maijaksi”. Leipänsä eteen Maija teki riskuista luutia, joita hän kulki kaupaten.

Torpan toiset asujat ovat olleet Yrjö ”Ylli” Somppi (25.9.1864-29.3.1924) ja Maija Eliaksentytär os. Siirilä (22.1.1872-10.9.1962), joka oli lähtöisin Kuortaneelta. Heidän lapsensa olivat ”poijanviikari” Yrjö Johannes, jonka kutsumanimenä oli Jussi (16.3.1911-12.8.1976), Kalle Akseli (s. 24.6.1913) sekä Sanni Amalia Maijantytär Siirilä, (27.1.1901-6.3.1968). Akseli Somppi, on mainittu Talvisota –elokuvassa, jonka taisteluissa hän menehtyi.

Tuurinmäen torppa

Tuurinmäen kujan reunalla, kallion päällä, on ollut alueen neljäs torppa. Torpan takkakivi ja kellarin paikka on edelleen havaittavissa, samoin kivijalka. Tuurinmäen torpassa asui Jaakko ”Jaska” Tuurinmäki (19.5.1841-26.11.1919) ja vaimonsa Anna Liisa os. Mattila (s. 1.10.1835) viiden lapsensa kanssa. Jaska oli käsistään kätevä kirvesmies, joka osasi veistää hirsien päät loimulle ja taisi hirsirakentamisen salat. Jaskan ja Annan lapsista vanhin oli Amalia (s. 11.1.1863), joka meni naimisiin Rosendahl-nimisen miehen kanssa ja he asuivat Korteesjärvellä. Tuurinmäen torpan muut lapset olivat Susanna Liisa Jaakontytär (9.11.1867-22.9.1877), Tuomas Jaakonpoika (s. 16.4.1870), Jaakko Jaakonpoika (s. 13.11.1874) ja Maria Wilhelmiina Jaakontytär (25.8.1876-24.5.1878). Alueella, kun oli useita Tuomas-nimisiä poikia, Tuurinmäen Tuomaasta puhuttiin myöhemmin nimellä ”Taka-Tuppu”, jotta tiedettiin kenestä puhuttiin.

Tämän samaisen kallion kupeeseen on Yllintuvan Veikko nuorena poikana kaivertanut tekstin ”1939-40 oli sota”.

Ruattinkalliota kohti

Alakyläläisen perimätiedon siirryttyä eteenpäin Mutukan alueen torppien osalta matkamme jatkui kohti Ruattinkalliota. Rauni ja Tapio Pihlajamäki olivat merkanneet metsän kautta vaellusreitit nuotiopaikalle, kallion huipulle. Mäkisen Markku oli tehnyt ”kääntöpaikalle” nuotion, jossa kyläläiset paistoivat makkarat ja joivat mehut. Retki oli antoisa ja kylän mennyttä aikaa valaiseva.

Sini Sippola

Torppien paikallistamisessa apuna olivat Jussi ja Pauli Sippola. Kiitos Tuulikki ja Veikko Sippolalle Nurkan Matin kaiverruksen paikallistamisessa.

Lähteet:

Aro Esa: Karhunmaan suku v. 1776-2000, s. 29.

Aro Esa: Aron suku v. 1656-2004, s. 77.

Lagerstedt Sisko: Mummun kertomaa.

Matti Tuomaanpoika Virtaniemi-Ala-Seppälän sukua 1700-2005, s. 380.

Henkikirjat 1950-luvulta.

Jutustelu Jussi Sippolan kanssa.